

สภาวะการตลาดสัตว์น้ำทะเลในจังหวัดสงขลา

เกี่ยวกับสภาวะการตลาดสินค้าสัตว์น้ำทะเล จะเริ่มทบทวนการศึกษาตั้งแต่ สภาวะการผลิตสัตว์น้ำทะเลในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีปริมาณจับได้แต่ละครั้งเท่าไร ในแต่ละเดือนออกทะเลกี่ครั้ง เดือนไหนที่จับสัตว์น้ำทะเลได้มาก มีการกำหนดราคาอย่างไร ใครเป็นคนกำหนดโครงสร้างของการตลาด ฯลฯ เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลผลิตที่ได้จากทะเลมี 4 ประเภท ได้แก่ กุ้ง ปลาหมึก ปลาเบ็ด และ ปลา ซึ่งส่วนใหญ่จะมีลักษณะของการตลาดที่คล้ายคลึงกัน ยกเว้นปลาเบ็ด ซึ่งมีลักษณะแตกต่างเพราะจะมีการนำปลาเบ็ดเข้าโรงงานผลิตปลาร้าก่อน แล้วจึงจะนำออกจำหน่าย กล่าวคือ สินค้าปลาร้าไม่ได้เกิดจากตัวชาวประมงโดยตรง เนื่องจากโรงงานปลาร้าจะเป็นผู้ขายปลาเบ็ดให้แก่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ หรือฟาร์มเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ หรือบางครั้งถ้ามีเหลือก็ จะส่งไปยังต่างประเทศด้วย

การแบ่งประเภทของสัตว์น้ำทะเลตามลักษณะการขาย จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการค้าสัตว์น้ำทะเลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทราบว่าในลักษณะการซื้อขาย สัตว์น้ำทะเลจะมีการแบ่งประเภทของสัตว์น้ำทะเลตามลักษณะการขายได้ 4 ประเภท คือ

1. ปลาแม่ค้า เป็นการขายสัตว์น้ำทะเล ประเภทปลาให้กับพวกแม่ค้าขายปลีก ส่วนใหญ่จะเป็นปลาที่มีราคาถูก
2. ปลาแพ เป็นการขายสัตว์น้ำทะเลประเภทปลาเช่นกัน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นปลาที่มีราคาแพง ได้แก่ ปลาเก๋า ปลาถั่ว ให้กับกิจการแพปลา เพื่อส่งต่อให้กับโรงงาน หรือส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ
3. ปลาหมึก เป็นการขายสัตว์น้ำทะเลเฉพาะปลาหมึกให้กับแม่ค้าที่รับซื้อปลาหมึก เพื่อส่งต่อให้กับกิจการห้องเย็น
4. ปลาเบ็ด เป็นการขายปลาเบ็ดให้กับโรงงานปลาร้าโดยตรง

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ชาวประมงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 43 ราย เกี่ยวกับสภาวะการตลาดของสินค้าสัตว์น้ำทะเล มีดังนี้

ภาวะการผลิตสัตว์น้ำทะเลในจังหวัดสงขลา (ตารางที่ 7)

ปริมาณสัตว์น้ำทะเลที่จับได้ เมื่อถามว่าปริมาณสัตว์น้ำทะเลที่จับได้ และขายในแต่ละครั้ง เป็นจำนวนเท่าไร พบว่าร้อยละ 41.9 จับได้ประมาณ 1,500 - 10,000 กิโลกรัม ร้อยละ 23.3 จับสัตว์น้ำได้ตั้งแต่ 10,001 - 30,000 กิโลกรัม และมีเพียงร้อยละ 20.9 และร้อยละ 19.9 ที่จับสัตว์น้ำในแต่ละครั้งได้ 30,001 - 50,000 กิโลกรัม และ 50,001 กิโลกรัมขึ้นไป ตามลำดับ

จำนวนครั้งของการจับสัตว์น้ำทะเล ต่อสอบถามที่ว่าในแต่ละเดือน ออกจับสัตว์น้ำทะเลกี่ครั้ง พบว่า ร้อยละ 51.2 ออกจับสัตว์น้ำทะเล 1 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 25.6 2 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 13.9 3 ครั้งต่อเดือน และร้อยละ 2.3 , 4.7 และร้อยละ 2.3 ออกจับสัตว์น้ำทะเล 4 ครั้งต่อเดือน 5 ครั้งต่อเดือน และ 20 ครั้งต่อเดือน

เดือนที่จับสัตว์น้ำทะเลได้มาก ซึ่งผลผลิตสัตว์น้ำทะเลขึ้นอยู่กับฤดูกาล เช่น ในเดือนมีนาคม - กันยายน สามารถจับปลาได้น้อย แต่ในระหว่างเดือนตุลาคม - กุมภาพันธ์ สามารถจับปลาได้มาก นอกจากนี้ทางการมีการห้ามจับสัตว์น้ำในบางฤดู เช่น ห้ามจับปลาอยู่ในฤดูวางไข่ ในระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม และในระหว่างเดือนมีนาคม - มิถุนายน เพราะเป็นระยะที่ปลามีขนาดเล็ก

เมื่อสอบถามชาวประมงถึงเดือนที่สามารถจับสัตว์น้ำทะเลได้มาก พบว่าร้อยละ 58.1 สามารถจับได้มากระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม รองลงมา ระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม ร้อยละ 20.9 ร้อยละ 11.6 และร้อยละ 9.3 สามารถจับสัตว์น้ำทะเลได้มาก ระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน และ เดือนเมษายน - มิถุนายน ตามลำดับ

เดือนที่จับสัตว์น้ำทะเลได้น้อย เนื่องจากความไม่มีเสถียรภาพของราคาสินค้าสัตว์น้ำทะเลมาจากความไม่แน่นอนของการผลิตสินค้าสัตว์น้ำทะเล ฉะนั้นถ้าช่วงไหนอยู่ในระหว่างฤดูมรสุม ปริมาณสัตว์น้ำจับได้น้อย ทำให้ราคาซื้อ-ขาย สูง จึงพบว่าร้อยละ 39.5 และร้อยละ 30.2 ทอบว่าสามารถจับสัตว์น้ำได้น้อย ระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน และระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน อีกร้อยละ 23.3 และร้อยละ 7.0 ทอบว่า จับสัตว์น้ำทะเลได้น้อยระหว่างเดือนมกราคม - มีนาคม และเดือนตุลาคม - ธันวาคม

ตารางที่ 7 ภาวะการผลิตสัตว์น้ำทะเลในจังหวัดสงขลา

ภาวะการผลิตสัตว์น้ำทะเลในจังหวัดสงขลา	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
ปริมาณสัตว์น้ำทะเลที่จับได้แต่ละครั้ง		
1,500 - 10,000 กิโลกรัม	18	41.9
10,001 - 30,000 กิโลกรัม	10	23.3
30,001 - 50,000 กิโลกรัม	9	20.9
50,001 กิโลกรัมขึ้นไป	6	13.9
รวม	43	100.0
จำนวนครั้งของการจับสัตว์น้ำทะเลใน 1 เดือน		
1 ครั้งต่อเดือน	22	51.2
2 ครั้งต่อเดือน	11	25.6
3 ครั้งต่อเดือน	6	13.9
4 ครั้งต่อเดือน	1	2.3
5 ครั้งต่อเดือน	2	4.7
20 ครั้งต่อเดือน	1	2.3
รวม	43	100.0
เดือนที่สามารถจับสัตว์น้ำทะเลได้ปริมาณมาก		
มกราคม - มีนาคม	9	20.9
เมษายน - มิถุนายน	4	9.3
กรกฎาคม - กันยายน	5	11.6
ตุลาคม - ธันวาคม	25	58.2
รวม	43	100.0

ตารางที่ 7 ภาวะการผลิตสัตว์น้ำทะเลในจังหวัดสงขลา (ต่อ)

ภาวะการผลิตสัตว์น้ำทะเลในจังหวัดสงขลา	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เดือนที่สามารถจับสัตว์น้ำทะเลได้ปริมาณน้อย		
มกราคม - มีนาคม	10	23.3
เมษายน - มิถุนายน	17	39.5
กรกฎาคม - กันยายน	13	30.2
ตุลาคม - ธันวาคม	3	7.0
รวม	43	100.0

สาเหตุที่จับสัตว์น้ำทะเลได้ปริมาณมาก ในระหว่างเดือนตุลาคม - มีนาคม ที่ชาวประมงตอบว่า เป็นเดือนที่สามารถจับสัตว์น้ำทะเลได้มาก เพราะว่า (ตารางที่ 8)

นอกฤดูมรสุม ส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 79.1 ของชาวประมงที่ตอบว่าสามารถจับได้มากเพราะไม่ใช่ช่วงมรสุม

คลื่นลมสงบ และน้ำทะเลใส มากกว่าครึ่ง หรือร้อยละ 69.8 ตอบว่า เพราะคลื่นลมสงบ และน้ำทะเลใสจึงสามารถจับสัตว์น้ำทะเลได้มาก

สาเหตุที่จับสัตว์น้ำทะเลได้ปริมาณน้อย ก่อคำถามที่ว่าเพราะเหตุใดสามารถจับสัตว์น้ำทะเลได้น้อยในเดือนนั้น พบว่า

ฤดูมรสุม ส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 76.7 ตอบว่า เพราะเป็นฤดูมรสุม

ทางราชการห้ามจับ ร้อยละ 23.3 ตอบว่า เพราะทางราชการห้ามจับสัตว์น้ำทะเล เพราะเป็นฤดูวางไข่ และเป็นเดือนที่สัตว์น้ำทะเลยังมีขนาดเล็ก

ตารางที่ ๘ สาเหตุที่สามารถจับสัตว์น้ำทะเลได้ปริมาณมากและปริมาณน้อย

สาเหตุ	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
สาเหตุที่สามารถจับสัตว์น้ำทะเลได้ปริมาณมาก ไม่ใช่ช่วงมรสุม		
ตอบ	43	79.1
ไม่ตอบ	9	20.9
รวม	43	100.0
คลื่นลมสงบมาก และน้ำทะเลใส		
ตอบ	30	69.8
ไม่ตอบ	13	30.2
รวม	43	100.0
สาเหตุที่จับสัตว์น้ำทะเลได้ปริมาณน้อย เป็นฤดูมรสุม		
ตอบ	33	76.7
ไม่ตอบ	10	23.3
รวม	43	100.0
ทางราชการห้ามจับ		
ตอบ	10	23.3
ไม่ตอบ	33	76.7
รวม	43	100.0

ตารางที่ 9 การกำหนดราคาและวิธีการขาย

ตัวแปร	จำนวน	อัตราส่วนร้อย
การกำหนดราคา		
กำหนดเอง	-	-
คนอื่นกำหนด	43	100.0
รวม	43	100.0
ผู้กำหนดราคา		
พ่อค้าท้องถิ่น	13	30.2
แพลตฟอร์ม	28	65.1
ห้องเย็น	2	4.7
รวม	43	100.0
การขายให้เจ้าประจำ		
ประจำ	29	67.4
ไม่ประจำ	14	32.6
รวม	43	100.0
สาเหตุที่ขายให้เจ้าประจำ		
เป็นลูกหนี้		
ตอบ	29	100.0
ไม่ตอบ	-	-
รวม	29	100.0
การกำหนดราคาแต่ละเดือน		
ต่างกัน	36	83.7
ไม่ต่างกัน	7	16.3
รวม	43	100.0

ตารางที่ 9 การกำหนดราคา และวิธีการขาย (ต่อ)

ประเภท	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
เดือนที่ขายได้ราคาต่ำสุด		
มกราคม	4	11.1
มีนาคม	7	19.5
พฤษภาคม	10	27.8
ตุลาคม	12	33.3
ธันวาคม	3	8.3
รวม	36	100.0
เดือนที่ขายได้ราคาสูงสุด		
มีนาคม	17	47.2
เมษายน	9	25.0
มิถุนายน	4	11.1
ธันวาคม	6	16.7
รวม	36	100.0
ค่าใช้จ่ายในการขายสัตว์น้ำทะเล		
ค่าเทียบเรือ		
คอบ	35	81.4
ไม่คอบ	8	18.6
รวม	43	100.0
ค่าแปปลา		
คอบ	42	97.7
ไม่คอบ	1	2.3
รวม	43	100.0

ตารางที่ 9 การกำหนดราคา และวิธีการขาย (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	อัตราส่วนร้อย
การดเนินรับจ้าง		
คอบ	28	65.1
ไม่คอบ	15	34.9
รวม	43	100.0

การกำหนดราคา และวิธีการขาย (ตารางที่ 9)

ราคาสินค้าสัตว์น้ำทะเลมีการเคลื่อนไหว ขึ้นลงมาก ซึ่งมีสาเหตุมาจาก

ประการแรก ผลผลิตสินค้าน้ำทะเลขึ้นอยู่กับฤดูกาล เช่น ในเดือนมีนาคม - กันยายน จับปลาได้น้อย และในเดือนตุลาคม - กุมภาพันธ์ จับปลาได้มาก

ประการที่ 2 ทางกรห้ามจับสัตว์น้ำในบางฤดู เช่น ห้ามจับปลาในฤดูวางไข่ ในเดือนมกราคม - มีนาคม และในตอนที่ปลาที่มีขนาดเล็กในระหว่างเดือนมีนาคม - มิถุนายน

ประการที่ 3 ความผันแปรของสภาพดินฟ้าอากาศ ทำให้ปริมาณการจับปลา มีความไม่แน่นอน เช่น ในตอนที่มรสุม ปริมาณปลาในท้องตลาดลดลง

ประการที่ 4 ราคาสินค้าสัตว์น้ำในประเทศขึ้นอยู่กับภาวะความต้องการสินค้า สัตว์น้ำในต่างประเทศ กล่าวคือ ในขณะที่ต่างประเทศมีความต้องการสินค้าน้ำทะเล ราคาในประเทศก็จะสูงขึ้น แต่ถ้าต่างประเทศมีความต้องการน้อย ราคาก็จะต่ำ

ประการที่ 5 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 ราคาน้ำมันดีเซลได้สูงขึ้นมาก ทำให้ต้นทุน การประมงสูง ส่งผลให้เรือประมงขนาดเล็ก และ ขนาดกลางต้องขาดทุน บางรายต้องหยุด กิจการ และทำให้ความต้องการสินค้าน้ำทะเลลดลง

สินค้าน้ำทะเลที่มีราคาเคลื่อนไหวขึ้นลงมาก มีข้อเท็จจริงอยู่ว่า สินค้าน้ำ ทะเลที่มีราคาถูก และไม่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค ทำให้พ่อค้าคนกลางขาดความสนใจที่จะ รักษาปลาเหล่านี้ ไว้ในท้องเย็น ในขณะที่มีปริมาณมาก ส่วนสินค้าน้ำทะเลที่มีราคาสูง และเป็น ที่นิยมของผู้บริโภค จะไม่มีการเคลื่อนไหวของราคามาก เพราะในระยะที่มีสัตว์น้ำ มาก พ่อค้าจะซื้อเก็บไว้ในท้องเย็น และในภาวะที่เกิดการขาดแคลน พ่อค้าก็จะนำออกขาย

๑๓๑๑๑๑๑๑

แก่ผู้บริโภค ซึ่งเป็นการช่วยตรึงราคาสัตว์น้ำทะเลให้มีเสถียรภาพพอสมควร

ในการขายสัตว์น้ำทะเลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ท่อข้อความที่ว่าใครเป็นคนกำหนดราคา พบว่า

การกำหนดราคาสัตว์น้ำทะเล ชาวประมงที่ตกเป็นท้าวอย่างสัมภาษณ์ ทุกราย ทอบว่า ตัวเองไม่ได้เป็นคนกำหนดราคาสัตว์น้ำทะเล

ผู้กำหนดราคา มากกว่าครึ่ง หรือร้อยละ 65.1 ทอบว่า กิจการแปปลาจะเป็นผู้กำหนดราคาสัตว์น้ำทะเล อีกร้อยละ 30.2 ทอบว่า พ่อค้าท้องถิ่นเป็นคนกำหนดราคา และมีเพียงร้อยละ 4.7 ที่ทอบว่า ห้างเย็นจะเป็นคนกำหนดราคา

ฉะนั้น ผู้ที่กำหนดราคาสินค้าสัตว์น้ำทะเลนั้นขึ้นอยู่กับว่า ชาวประมงขายสัตว์น้ำทะเลให้กับใคร คนนั้นก็จะเป็นคนกำหนดราคา

วิธีการขาย ตามว่าทุกครั้งที่ยขายสัตว์น้ำทะเล จะขายให้เจ้าประจำหรือไม่ ซึ่งร้อยละ 67.4 จะขายสัตว์น้ำทะเลให้เจ้าประจำ และมีเพียงร้อยละ 32.6 ทอบว่า ไม่ได้ขายให้เจ้าประจำ

สาเหตุที่ขายให้เจ้าประจำ ชาวประมงที่ขายสัตว์น้ำให้เจ้าประจำ ก็เพราะเป็นลูกหนี้ เนื่องจากกู้ยืมเงินเพื่อซื้อเครื่องอุปโภค หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบกิจการ

สำหรับชาวประมงผู้จับสัตว์น้ำทะเลนั้น มีปัญหาสำคัญในเรื่องทุนประกอบการ มีจำกัด ไม่เพียงพอในการดำเนินธุรกิจเรือประมง อีกทั้งธนาคารไม่ค่อยสนใจอุปกรณ์การจับสัตว์น้ำ ในการที่จะใช้ค้ำประกันเงินกู้ เพื่อการดำเนินธุรกิจ หรือขยายกิจการ ดังนั้นชาวประมงจึงกู้ไค่ยาก เพราะธนาคารไม่มั่นใจว่าทรัพย์สินที่ใช่ประกันเงินกู้นั้นจะหนีไปางจมทะเลเมื่อใด แม้ว่าทรัพย์สินนั้นจะมีมูลค่านับแสน นับล้านบาทก็ตาม จึงทำให้ชาวประมงจำเป็นต้องไปกู้ยืมเงินจากคนกลาง และแปปลา

ซึ่งในการกู้ยืมเงินจากคนกลาง และแปปลา ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย แก่คนกลาง และแปปลา ก็ได้คิดดอกเบี้ยรวมอยู่แล้วในการจำหน่ายสัตว์น้ำทะเล ซึ่งอัตรากอเบี้ยอาจสูงประมาณ 100 - 200% และจากการที่มีข้อผูกพันในเรื่องหนี้สิน ทำให้ชาวประมงต้องขายสัตว์น้ำทะเลให้

แก่เจ้าประจำ จะนำไปขายให้แก่อื่น ๆ ไม่ได้ ถ้านำไปขายให้คนอื่น เจ้าประจำก็จะหักเงิน
กู ทำให้ชาวประมงกลัวว่าจะหาแหล่งเงินกูไม่ได้ นับว่าเป็นโอกาสให้พ่อค้าคนกลาง และ
แพปลาบังคับให้จับสัตว์น้ำชนิดนี้ และยังมีทะเลที่เหลี่ยมโกง เอารักเอาเปรียบ ทั้งในเรื่องการ
ชั่งน้ำหนัก การกำหนดราคา และคุณภาพของสินค้า ดังนั้นชาวประมงที่มีหนี้สินข้อผูกพัน มักไม่
ค่อยทราบภาวะตลาด และราคา จึงทำให้ได้รับค่าจำหน่ายสินค้าสัตว์น้ำทะเลตามที่เจ้าของทุน
กำหนดให้

ส่วนชาวประมงที่ไม่ได้ผูกพันในเรื่องหนี้สินจะทราบภาวะตลาด และสามารถเลือก
ช่องทางการจำหน่ายได้ เป็นต้นว่า จำหน่ายแก่ผู้บริโภคโดยตรง จำหน่ายให้แก่ผู้ค้าส่ง หรือ
ผู้ค้าปลีก แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หรือจำหน่ายผ่านแพปลา ก็ได้

ในเรื่องอัตราดอกเบี้ยนั้น จะแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น และชาวประมงจะต้อง
เสียดอกเบี้ยหรือไม่ขึ้นอยู่กับจำนวนคนกลาง และแพปลา กล่าวคือ ถ้าท้องถิ่นใดมีลักษณะผูกขาด
ซึ่งจะมีคนกลาง หรือแพปลา เพียง 1 - 2 ราย ชาวประมงจะต้องเสียดอกเบี้ยเงินกู้ยืมแก่
ถ้าท้องถิ่นใดมีลักษณะการแข่งขันเสรี ซึ่งมีคนกลาง หรือแพปลาประมาณ 6 - 10 ราย ชาว
ประมงจะกู้เงินโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

เดือนที่ขายสัตว์น้ำทะเลได้ราคาต่ำสุด ในกรณีที่ชาวประมงให้สัมภาษณ์ว่า การ
ขายสัตว์น้ำทะเลในแต่ละเดือน การกำหนดราคาต่างกัน และขอสอบถามที่ว่า เดือนไหนสามารถ
ขายได้ราคาต่ำสุด พบว่าร้อยละ 33.3 ทอบว่าเดือนตุลาคม ร้อยละ 27.8 ทอบว่าเดือน
พฤษภาคม ร้อยละ 19.5 ร้อยละ 11.1 และร้อยละ 8.3 ทอบว่าเดือนที่ขายได้ราคาต่ำสุด
เป็นเดือนมีนาคม มกราคม และ ธันวาคม ตามลำดับ เนื่องจากในระหว่างเดือนเหล่านี้ เป็น
ช่วงที่เรือประมงสามารถออกจับปลาได้ตามปกติ

เดือนที่ขายสัตว์น้ำทะเลได้ราคาสูงสุด ร้อยละ 47.2 ทอบว่า สามารถขายสัตว์
น้ำทะเล ได้ราคาสูงสุดในเดือนมีนาคม ร้อยละ 25.0 ทอบว่าเป็นเดือนเมษายน อีกร้อยละ
16.7 ทอบว่าเดือนธันวาคม และเพียงร้อยละ 11.1 ทอบว่าเป็นเดือนมิถุนายน ซึ่งสังเกต
ได้ว่าในเดือนเหล่านี้ ปริมาณสัตว์น้ำจะจับได้น้อย เพราะว่าเป็นช่วงมรสุม จึงทำให้ราคาซื้อ
ขายสูง

จากการที่ชาวประมงชายฝั่งน้ำทะเลโคโรคาตา มักจะเกิดเป็นประจำทุกปี และมีการร้องเรียนให้รัฐบาลช่วยเหลือ มิฉะนั้น กิจกรรมจะประสบกับการขาดทุน

ค่าใช้จ่ายในการขายสัตว์น้ำทะเล

ในการขายสัตว์น้ำทะเลนั้น ชาวประมงจะต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไรบ้างเมื่อนำเรือประมงมาเทียบที่ท่าเรือเพื่อนำสัตว์น้ำทะเลจำหน่าย พบว่า

ค่าเทียบเรือ ส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 81.4 ต้องเสียค่าเทียบเรือประมง

ค่าแพปลา ร้อยละ 97.7 ของชาวประมงทั้งหมดที่ตกเป็นตัวอย่างสัมภาษณ์ ต้องเสียค่าแพปลา

ค่ารถเข็นรับจ้าง มากกว่าครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 65.1 ต้องเสียค่ารถเข็นสัตว์น้ำทะเล

ในส่วนที่ทำการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำทะเล ในเขตจังหวัดสงขลา จำนวน 65 ราย เกี่ยวกับสถานะการตลาดของสินค้าสัตว์น้ำทะเล มีดังนี้

ปริมาณความต้องการสินค้าสัตว์น้ำทะเล (ตารางที่ 10)

การรับซื้อสัตว์น้ำทะเล เมื่อถามว่าในแต่ละปีปริมาณการซื้อสัตว์น้ำทะเล โดยเฉลี่ยเท่าไร พบว่า ร้อยละ 38.5 รับซื้อ 600,000 กิโลกรัมต่อปี ร้อยละ 27.7 รับซื้อ 300,000 กิโลกรัมต่อปี ร้อยละ 23.0 รับซื้อ 700,000 กิโลกรัมต่อปี และมีเพียงร้อยละ 10.8 รับซื้อ 400,000 กิโลกรัมต่อปี

จำนวนเงินที่ซื้อสัตว์น้ำทะเล ท่อสอบถามที่ว่า โดยเฉลี่ยต่อปีมีการซื้อสัตว์น้ำทะเลเป็นจำนวนเงินเท่าไร พบว่า ร้อยละ 38.5 ใช้เงินซื้อสัตว์น้ำทะเลเป็นจำนวน 9,000,000 บาท ร้อยละ 24.6 จ่ายค่าสัตว์น้ำทะเล 6,000,000 บาท ร้อยละ 23.0 และร้อยละ 13.9 จ่ายค่าสัตว์น้ำทะเลในแต่ละปีเป็นจำนวนเงิน 4,500,000 บาท และ 10,500,000 บาท ตามลำดับ

จำนวนเงินที่ขายสัตว์น้ำทะเล เมื่อมีการซื้อสัตว์น้ำทะเลก็คงมีการขายสัตว์น้ำทะเล ฉะนั้นร้อยละ 50.8 ของประชากรตัวอย่าง ได้รับเงินจากการขายสัตว์น้ำทะเลคือปีเป็นจำนวน 39,000,000 บาท ร้อยละ 21.5 ขายได้ 45,500,000 บาท เพียงร้อยละ 15.4 และร้อยละ 12.3 ที่ขายได้เงิน 26,000,000 บาท และ 19,500,000 บาท ตามลำดับ

การรับซื้อสัตว์น้ำ ในการรับซื้อสัตว์น้ำทะเลมากหรือน้อยจะมีปริมาณแตกต่างกันในแต่ละเดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผล ดังนี้คือ ฤดูมรสุมฝั่งตะวันออก จึงทำให้ชาวประมง ไม่สามารถออกไปจับสัตว์น้ำทะเลได้ และขึ้นอยู่กับข้างขึ้น - ข้างแรมด้วย

เมื่อสอบถามผู้ประกอบการ ถึงการรับซื้อสัตว์น้ำทะเลมากในเดือนไหน พบว่า ร้อยละ 36.9 มีการรับซื้อมากในเดือนมกราคม ร้อยละ 23.1 รับซื้อมากเดือนกุมภาพันธ์ ร้อยละ 12.3 รับซื้อมากในเดือนมีนาคม และพฤษภาคม ร้อยละ 9.2 รับซื้อมากเดือนธันวาคม และ อีกร้อยละ 6.2 รับซื้อมากเดือนเมษายน

ส่วนเดือนที่มีการรับซื้อสัตว์น้ำทะเลน้อย พบว่า ร้อยละ 35.4 ทอบว่า เดือนพฤศจิกายน ร้อยละ 27.7 ซึ่่น้อยในเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 21.5 รับซื้อน้อยเดือนเมษายน อีกร้อยละ 9.2 และร้อยละ 6.2 ซึ่่น้อยในเดือนตุลาคม และ เดือนมิถุนายน ตามลำดับ

สาเหตุที่ซื้อสัตว์น้ำทะเลน้อย ท่อสอบถามว่า เพราะเหตุใที่รับซื้อสัตว์น้ำทะเลน้อยในเดือนนั้น ๆ พบว่า ร้อยละ 63.1 ทอบว่าเป็นฤดูมรสุม ซึ่งมีลมแรงออกจับสัตว์น้ำทะเลไม่ได้ ร้อยละ 21.5 ทอบว่า เรือออกหาปลาน้อย ซึ่งคิดว่าคงเป็นเพราะเป็นฤดูมรสุม หรือ อาจจะเป็นเพราะเป็นฤดูวางไข่ก็เป็นได้ ร้อยละ 9.2 ทอบว่า สัตว์น้ำทะเลมีน้อยเพราะชาวประมงนำเรือประมงไปขายที่อื่น และมีเพียงร้อยละ 6.2 ที่ทอบว่า เป็นฤดูวางไข่ ซึ่งทางราชการห้ามจับสัตว์น้ำทะเล

ตารางที่ 10 ปริมาณความต้องการสินค้าสัตว์น้ำทะเล

ตัวแปร	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
การรับซื้อสัตว์น้ำทะเลมีปริมาณ		
300,000 กิโลกรัม/ปี	18	27.7
400,000 กิโลกรัม/ปี	7	10.8
600,000 กิโลกรัม/ปี	25	38.5
700,000 กิโลกรัม/ปี	15	23.0
รวม	65	100.0
จำนวนเงินที่ซื้อสัตว์น้ำทะเล		
4,500,000 บาท/ปี	15	23.0
6,000,000 บาท/ปี	16	24.6
9,000,000 บาท/ปี	25	38.5
10,500,000 บาท/ปี	9	13.9
รวม	65	100.0
จำนวนเงินที่ขายสัตว์น้ำทะเล		
19,500,000 บาท/ปี	8	12.3
26,000,000 บาท/ปี	10	15.4
39,000,000 บาท/ปี	33	50.8
45,500,000 บาท/ปี	14	21.5
รวม	65	100.0

ตารางที่ 10 ปริมาณความต้องการสินค้าสัตว์น้ำทะเล (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	อัตราร้อย
รับซื้อสัตว์น้ำทะเลมากในเดือน		
มกราคม	24	36.9
กุมภาพันธ์	15	23.1
มีนาคม	8	12.3
เมษายน	4	6.2
พฤษภาคม	8	12.3
ธันวาคม	6	9.2
รวม	65	100.0
รับซื้อสัตว์น้ำทะเลน้อยในเดือน		
เมษายน	14	21.5
พฤษภาคม	18	27.7
มิถุนายน	4	6.2
ตุลาคม	6	9.2
พฤศจิกายน	23	35.4
รวม	65	100.0
สาเหตุที่ซื้อสัตว์น้ำทะเลน้อย		
เป็นฤดูกาล (ลมแรงออกทะเลไม่ได้)	41	63.1
เป็นฤดูกาล (ทางราชการห้ามจับ)	4	6.2
เรือออกหาปลาบ่อย	14	21.5
สัตว์น้ำทะเลมีน้อย (นำเรือประมงเทียบท่าอื่น)	6	9.2
รวม	65	100.0

การตลาดสัตว์น้ำทะเลของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำทะเล (ตารางที่ 11)

การรับซื้อสัตว์น้ำทะเล เมื่อถามว่ามีการรับซื้อสัตว์น้ำทะเลจากใคร พบว่า ร้อยละ 52.3 ซื้อโดยตรงจากชาวประมง ร้อยละ 46.2 ซื้อจากเจ้าของแปปลา ร้อยละ 33.8 ทอมว่า ซื้อจากผู้ค้าส่ง ร้อยละ 18.5 ซื้อจากผู้ค้าปลีก ร้อยละ 3.1 รับซื้อจากนายหน้า

ในการรับซื้อสัตว์น้ำทะเลนั้น ไม่ว่าจะรับซื้อจากชาวประมง เจ้าของแปปลา ผู้ค้าส่ง ผู้ค้าปลีก หรือจากนายหน้า แต่ผู้ประกอบการก็จะรับซื้อที่เท่าเทียมเรือของเอกชน ร้อยละ 13.8 และส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 86.2 ไปซื้อที่เท่าเทียมเรือของรัฐ

ลักษณะการซื้อ-ขายสัตว์น้ำทะเล ในการกักตุนซื้อ-ขายสัตว์น้ำทะเลกับชาวประมง และคนกลาง พบว่า ร้อยละ 41.5 กักตุนซื้อด้วยตัวเอง ร้อยละ 33.9 กักตุนกับเจ้าประจำ และ ร้อยละ 24.6 ทั้งมีการกักตุนซื้อด้วยตัวเอง และมีเจ้าประจำมาส่ง

ซึ่งในการซื้อ-ขายสัตว์น้ำทะเลกับเจ้าประจำนั้น พบว่า มากกว่าครึ่ง หรือร้อยละ 63.6 มีการซื้อ-ขาย กับเจ้าประจำซึ่งเป็นเรือประมง และอีกร้อยละ 36.4 เป็นคนกลาง คือ ผู้ค้าส่ง และผู้ค้าปลีก ซึ่งบางครั้งมาจากจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การกักตุนซื้อสัตว์น้ำทะเล ในการกักตุนซื้อสัตว์น้ำทะเล ต้องมีการเสียค่าใช้จ่าย เป็นต้นทุน ค่าภานะ ค่าจ้างเซ็น ค่าขนถ่าย ค่านายหน้า ค่าمانةท่าเรือ และอื่น ๆ พบว่าส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 60.0 ต้องเสียค่าใช้จ่ายเหล่านี้ และอีกร้อยละ 40.0 ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

การเสียค่าใช้จ่าย การเสียค่าใช้จ่าย การซื้อสัตว์น้ำทะเล พบว่าร้อยละ 46.1 เสียค่าภานะ ร้อยละ 20.5 ทอมว่า ต้องเสียทั้งค่าจ้างเซ็น และ ค่าขนถ่าย ร้อยละ 10.3 ต้องเสียค่านายหน้า และค่าمانةท่าเรือ และร้อยละ 12.8 เสียค่าตางค์ของรัฐ และอื่น ๆ

กรรมสิทธิ์เรือประมง สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำทะเล ต้องการทราบว่าเป็นเจ้าของเรือประมงด้วยหรือไม่ พบว่า ส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 84.6 ไม่เป็นเจ้าของเรือประมง และมีเพียงร้อยละ 15.4 ที่เป็นเจ้าของเรือประมงด้วย

ตารางที่ 11 การตลาดสินค้าสัตว์น้ำทะเลของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำทะเล

การตลาด	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
การรับซื้อสัตว์น้ำทะเล		
ชาวประมง		
ทอม	34	52.3
ไม่ทอม	31	47.7
รวม	65	100.0
เจ้าของแปปลา		
ทอม	30	46.2
ไม่ทอม	35	53.8
รวม	65	100.0
ผู้ค้าส่ง		
ทอม	22	33.8
ไม่ทอม	43	66.2
รวม	65	100.0
ผู้ค้าปลีก		
ทอม	12	18.5
ไม่ทอม	53	81.5
รวม	65	100.0
นายหน้า		
ทอม	2	3.1
ไม่ทอม	63	96.9
รวม	65	100.0

ตารางที่ 11 การตลาดสินค้าสัตว์น้ำทะเลของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำทะเล (ต่อ)

การตลาด	จำนวน	อัตราส่วนร้อยละ
การรับซื้อสัตว์น้ำทะเลจาก		
ท่าเทียบเรือของเอกชน	9	13.8
ท่าเทียบเรือของรัฐ	56	86.2
รวม	65	100.0
ลักษณะการซื้อ → ขายสัตว์น้ำทะเล		
กักตักด้วยตัวเอง	27	41.5
มีเจ้าประจำ	22	33.9
ทั้งซื้อด้วยตัวเองและมีเจ้าประจำ	16	24.6
รวม	65	100.0
เจ้าประจำ		
เรือประมง	14	63.6
ผู้ค้าส่ง และผู้ค้าปลีก	8	36.4
รวม	22	100.0
การกักตักซื้อสัตว์น้ำทะเลต้องเสียค่าใช้จ่าย		
เสียค่าใช้จ่าย	39	60.0
ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	26	40.0
รวม	65	100.0
ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสีย		
ค่าภานะ	13	46.1
ค่าจ้างเข็น และค่าขนถ่าย	8	20.5
ค่านายหน้า	4	10.3
ค่าขนท่าเรือ	4	10.3
ค่าทำรังของรัฐ และ อื่น ๆ	5	12.8
รวม	39	100.0

ตารางที่ 11 การตลาดสินค้าสัตว์น้ำทะเลของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำทะเล (ต่อ)

การตลาด	จำนวน	อัตราร้อย
เจ้าของเรือประมง		
เป็น	10	15.4
ไม่เป็น	55	84.6
รวม	65	100.0

สรุป

จากการวิจัยนี้ เพื่อให้ทราบว่าสภาวะการตลาดสัตว์น้ำทะเลเป็นอย่างไร พบว่า ชาวประมงออกทะเลเพื่อจับสัตว์น้ำใน 1 เดือน ประมาณ 1 - 20 ครั้ง และสามารถจับสัตว์น้ำทะเลได้ในปริมาณ 1,500 - 50,000 กิโลกรัมขึ้นไป โดยจับสัตว์น้ำทะเลได้มากระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม ทั้งนี้เพราะไม่ไ้ช่วงมรสุม คลื่นลมสงบและน้ำทะเลใส และระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน จับสัตว์น้ำทะเลได้น้อยเพราะเป็นฤดูมรสุม และทางราชการห้ามจับสัตว์น้ำทะเล เพราะเป็นฤดูวางไข่ และสัตว์น้ำมีขนาดเล็ก

นอกจากนี้ยังพบว่า ชาวประมงไม่มีอำนาจในการกำหนดราคาสินค้าของตน แต่ขึ้นอยู่กับผู้รับซื้อซึ่งเป็นเจ้าประจำ และอยู่ในฐานะเจ้าหนี้ของชาวประมง สามารถขายสัตว์น้ำในเดือนมีนาคม ได้ราคาสูงสุด และราคาต่ำสุดในเดือนตุลาคม โดยต้องเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการขาย คือ ค่าเทียบเรือ ค่าแพลลา ค่าเข็นรถรับจ้าง

สำหรับผู้ประกอบการนั้น พบว่า รับซื้อสัตว์น้ำทะเลต่างชนิดในแต่ละเดือน เช่น เดือนมกราคม จะรับซื้อมาก และเดือนพฤศจิกายน รับซื้อน้อย เพราะสินค้าสัตว์น้ำมีน้อย เนื่องจากชาวประมงไม่สามารถออกเรือได้ เพราะเป็นฤดูมรสุม และทางราชการห้ามจับในการรับซื้อสัตว์น้ำ ผู้ประกอบการจะรับซื้อจากชาวประมง และคนกลาง ด้วยวิธีการติดต่อกับตนเอง และมีเจ้าประจำมาส่ง และมีค่าใช้จ่ายที่คงจ่าย คือ ค่าภานะ ค่าจ้างเข็นควาชนถ่าย ค่านายหน้า ค่าผ่านท่าเรือ และค่าค้ำชั่งของรัฐ